

Ekosofias Nyhetsbrev

NOVEMBER 2014 - TJUGOANDRA ÅRGÅNGEN

FN:S KLIMATPANEL LÄMNAR ÖVER TILL BESLUTSFATTARE

FNs Klimatpanel IPCC slår fast att det går att begränsa den pågående uppvärmningen till max 2 grader, men betonar att handlingsutrymmet snabbt krymper. För att nå målet måste de globala utsläppen begränsas kraftigt, mellan 40-70 procent till år 2050. År 2100 behöver utsläppen vara närmare noll. Syntesrapporten, som presenterades den 2 november, är en hörmsten i klimatpanelens femte stora utvärdering av tillgänglig forskning om klimatförändringarna. Syntesrapporten levererar ett tydligt budskap om att utvecklingen går åt fel håll, men också om att det finns tid och möjlighet att vända trenden, säger Lars Bärring, SMHI, forskare och nationell kontaktpunkt för IPCC. Syntesrapporten bekräftar att klimatförändringar redan observerats i hela världen och att uppvärmningen av klimatet är ett faktum. Utvärderingen av omfattande observationer visar att atmosfären och haven har värmts upp, att mängden snö och is har minskat och att havsnivån har höjts. Koncentrationen av koldioxid i atmosfären ligger på en nivå som världen inte varit i närheten av, åtminstone de senaste 800 000 åren. Utsläppen ökar snabbt och kommer att orsaka ytterligare uppvärmning och förändringar i hela klimatsystemet. Hur mycket klimatet förändras beror på hur stora de framtida utsläppen blir. IPCC konstaterar att ju mer människan rubbar klimatet, desto större är riskerna för allt allvarligare effekter. Syntesrapporten gör klart att alla länder påverkas, men att många av de risker som klimatförändringarna innebär är en särskild utmaning för de minst utvecklade länderna. IPCCs kunskapsunderlag lämnas nu till beslutsfattare, som ett centralt kunskapsunderlag i arbetet under FNs klimatkonvention med sikte på ett nytt globalt klimatavtal.

BAN KI-MOON VÄDJAR OM KLIMATET: AGERA NU

– Rapporten ger tre viktiga budskap. Ett, människans påverkan på klimatet är tydligt och växer. Två, vi måste agera snabbt och beslutsamt för att undvika ökande och destruktiva följder. Tre, vi har metoder att begränsa klimatförändringarna och bygga en bättre framtid, understryker Ban Ki-Moon, FN:s generalsekreterare. Åren 1983 till 2012 var den varmaste 30-årsperiod som observerats. För att undvika oåterkalleliga och riskabla klimatförändringar, så måste enligt klimatpanelen all fossil energi som kol och olja tas helt ur bruk om mindre än 90 år.

Sveriges Radio

KINA SÄTTER HISTORISKT KLIMATMÅL

Kina sätter som mål att inte längre öka landets utsläpp av växthusgaser efter 2030, medan USA siktar på att minska sina utsläpp med en fjärdedel till 2025. Enligt Kinas president Xi Jinping är Kina och USA fast beslutna att världens länder ska nå ett nytt klimatavtal nästa år. I uppgörelsen säger Kina även att landet ska öka andelen icke-fossila bränslen till 20 procent fram till 2030, från mindre än 10 procent förra året, rapporterar Reuters. Löftena ges efter månader av dialog mellan Kina och USA, som tillsammans svarar för runt 45 procent av koldioxidutsläppen i världen. Deras agerande kommer att bli avgörande för om världens länder ska kunna nå ett nytt klimatavtal om minskade utsläpp efter 2020. Det finns dock stora frågetecken för om de uppsatta målen kommer att nås. Kina har valt ett begränsat mål, och har tidigare satt ekonomisk tillväxt före klimatfrågor. USA har missat uppsatta utsläppsmål tidigare och Obama har en republikansk majoritet emot sig i kongressen, vilket kan göra det svårt att få igenom ambitiösa miljömål.

SVT

G20-LÄNDERNA ENAS OM KLIMATMÅL

Flera klimatmål antogs vid G20-mötet i Brisbane i Australien i mitten av november. Världsländerna har kritiserats för att försöka hålla klimatförändringarna utanför agendan. Men flera länder tog ändå upp klimatfrågan i sina tal och Barack Obama utlovade 3 miljarder USD till FN:s gröna klimatfond och uppmanade andra länder att agera. Även Japan utlovade ett bidrag till fonden om 1,5 miljarder USD. I slutsatserna från mötet skriver länderna att de har enats om att vidta de åtgärder som krävs för att ett bindande protokoll ska kunna antas vid FN:s klimattoppmöte i Paris nästa år. Under mötet antogs också en handlingsplan för energieffektivitet och en för livsmedelsförsörjning och livsmedelssäkerhet. Länderna i G20 bekräftade på nytt att de ska fasa ut subventioner till fossila bränslen.

MÅNGA FÅGLAR HAR FÖRSVUNNIT

Det finns idag i Europa nästan en halv miljard färre fåglar än för trettio år sedan. Det visar en ny europeisk studie, som publiceras i tidskriften Ecology Letters. I Sverige har mer än varannan gråsparv försvunnit sedan mitten av 1970-talet, enligt Sveriges ornitologiska förening. Tre av fyra sånglärkor har försvunnit under samma tidsperiod, även staren och hussvalan har minskat drastiskt i antal. Anledning till nedgången är bland annat det allt mer storskaliga jordbruket och förändringar i skogsbruket. I fjällvärlden försvinner också fåglar, som exempelvis snösparven. Där tycks nedgången främst bero på förändringar i klimatet.

Sveriges Radio

ORGANISERADE MILJÖBROTT ALLT VANLIGARE

EU:s åklagare varnar för att de allvarliga miljöbrotten i EU ökar. Organiserad brottslighet kontrollerar den olagliga handeln med sopor, farligt avfall och vilda djur. Risken för upptäckt är förhållandevis liten, straffen är relativt låga och vinsterna kan därför bli enorma. Den nya rapporten om miljöbrott kommer från Eurojust, EU:s byrå för åklagarsamarbete.

– EU:s beslutsfattare måste bli medvetna om att detta är ett växande problem. Det behövs mer samarbete, mer kunskap om omfattningen av problemet och det kan också krävas hårdare straff, säger den svenska åklagaren Leif Görts.

Dagens Nyheter

KÖTTET HAR BLIVIT EN UTMANING FÖR RENINGSVERKEN

Vår ökande konsumtion av kött har blivit en utmaning för landets reningsverk. Mer köttätande innebär nämligen mer kväve i avloppsvattnet. Reningsverken behöver ta hand om kvävet så att det inte rinner ut i hav och vattendrag och ökar övergödningen. I Göteborg satsar man nu 360 miljoner kronor på att bygga en ny kvävereningsanläggning. Köttätandet i Sverige ökade med mer än en tredjedel mellan 1980 och 2011, enligt Jordbruksverket.

Sveriges Radio

DIESELTRENDEN HÅLLER UPPE UTSLÄPPEN AV KVÄVEDIOXID

Dieseldrivna personbilar släpper i verklig körning ut i genomsnitt sju gånger så mycket kväveoxider jämfört med vad de gör i laborietester, visar en ny rapport från IVL Miljöinstitutet. De sämsta fordonen ger hela 25 gånger högre utsläpp i verklig körning. Nu behövs skarpa åtgärder, annars hotar smutsigare stadsluft och EU-böter, skriver tre forskare från IVL. Andelen dieslbilar i Sverige har ökat från 5 till 24 procent på tio år. Resultatet av fler dieslbilar med för stora utsläpp märks också på luften vi andas. "Den bild vi nu ser är allt tydligare och visar att halterna av just kvävedioxid inte har minskat under de tio senaste åren i många medelstora städer, tvärt emot den minskning som alla städer och miljömyndigheter räknat med. Det finns dock exempel på dieslbilar som håller vad de lovar även i verklig drift, vilket visar att det tekniskt går att få låga utsläpp om tillverkarna prioriterar frågan högre", skriver Sebastian Bäckström, Karin Persson och Anders Roth på DN Debatt.

REGERINGEN MÅSTE GE BESKED OM FOSSILFRIA FÖRMÅNSBILAR

Med anledning av DN-artikeln av IVL-forskarna om smutsiga dieslbilar går nu Sten Forsberg, vd Volkswagen Personbilar Sverige, ut och kräver besked från regeringen om hur den tänker agera för att skynda på omställningen av bilparken.

Sten Forsberg konstaterar att endast 3,7 procent av den totala nybilsförsäljningen första halvåret 2014 bestod av fordon som drivs med förnybar energi.

- Regeringen skulle kunna ge en viktig signal redan nu – att skatterabatten på fossilfria förmånsbilar blir kvar. Om regeringen tänker sig avveckla skatterabatten kommer det att gynna försäljningen av dieslbilar, skriver Sten Forsberg i ett mail till MiljöRapporten Direkt.

Han har ytterligare några budskap till regeringen: "Bonus minus-system som regeringen vill utreda stärker incitamenten för fossilfria alternativ. Bonus bör ges till bilar som kan drivas fossilfritt, inte till bilar som drivs med fossila drivmedel. Incitamenten för fossiloberoende fordon bör också utformas så att även begagnatmarknaden stimuleras. I dag exporteras en del prima begagnade miljöbilar till följd av att incitamenten bara ges till nybilsmarknaden".

VÄRLDSBANKEN LOVAR SLUTA INVESTERA I KOLKRAFT

Världsbanken lovar att sluta finansiera kolkraftsprojekt, annat än i nödfall. Man har hittills hört till de aktörer som stött den fossila energiproduktionen mest. Världsbankens styrelseordförande, Jim Yong Kim, säger att banken ändrat synen på den fossila energins påverkan på klimatet och i fortsättningen ska satsa på förnybara och rena energiformer.

REKORDSTORT ÖVERSKOTT PÅ ENERGI

Sverige går mot ett rekordstort överskott av el till år 2020. Det visar en ny långtidsprognos från Energimyndigheten. Det betyder att elpriserna kommer att vara fortsatt låga och att sannolikheten ökar för att flera kärnkraftsreaktorer stängs av i förtid. Revolutionen på den svenska elmarknaden beror på den kraftiga utbyggnaden av förnyelsebar energi, framför allt vindkraft. Sverige har hittills bara kommit halvvägs då det gäller utbyggnaden av produktionen av förnyelsebar el till år 2020, vilket gör att den kraftiga utbyggnaden av framför allt vindkraft fortsätter. Resultatet

blir enligt en ny prognos från Energimyndigheten att överskottet i det svenska elsystemet blir 38 terawattimmar år 2020, ett nytt rekord.

SVT

BOOM FÖR GRÖN EL I U-LÄNDER

Utbyggnaden av förnybar energi växer nu snabbare i fattiga än i rika länder. Det visar en ny rapport från projektet Climate-scope. Rena energikällor blir allt mer ekonomiskt konkurrenskraftiga. Undersökningen har tittat på energiinvesteringar i 55 utvecklingsländer, och visar att kapaciteten förnybar energi ökade med 143 procent i dessa länder mellan åren 2008 och 2013. Rent volymmässigt (mätt i antal gigawatt) ökade OECD-länderna dock mer, men gapet har minskat år för år.

– Att utvecklingsländerna ökar mer procentuellt beror ju delvis på att det redan finns en del förnybar energi i OECD-länderna sedan tidigare. Men det är glädjande siffror, jag skulle vilja säga att utvecklingen går snabbare än väntat, säger Thomas Sterner, professor i miljöekonomi vid Göteborgs universitet.

ETC

LEDLAMPOR SKA GÖRA KÖPENHAMN SMARTARE

I Köpenhamn kommer 20 000 gatlampor att bytas till LED-lampor under de närmaste åren. Köpenhamns kommun vill använda nätverket av lampor och sensorer till att göra staden "smartare". Varje enskild lampa är som en liten datorprocessor och kan kopplas ihop i nätverk med sensorer och datorer, så att varje lyktstolpe blir en del av ett stort IT-system i staden.

Samma system kan sedan styra vädermätare och trafikljus och annat. Med hjälp av detta hoppas kommunen kunna minska miljöpåverkan från staden till exempel genom smidigare trafik och bättre avfallshantering.

– Vår förhoppning är att om vi placerar sensorer runtom i staden, kan vi utnyttja stadens resurser bättre. Därmed säkras vi de målsättningar vi har i Köpenhamns kommun att bli koldioxidneutrala år 2025, säger Sören Kvist, projektledare för det nya systemet.

Sveriges Radio

VINKLADE SIFFROR OM EKOLOGISKT JORDBRUK

Den 16 november gick tre forskare och en tidigare programchef från Sveriges Lantbruksuniversitet ut med en debattartikel där de skrev att ekologiska livsmedel varken är bättre för miljön eller för den som äter dem. Dessutom leder ekologisk odling till mellan 30-60 procent mindre skördar, vilket skulle drabba världens fattiga med svält - om ekologisk mat skulle få stort genomslag. Enligt Line Gordon, vice forskningschef på Stockholms universitets forskningsinstitution för hållbar utveckling, Stockholm Resilience Centre, gör sig bägge sidorna i den senaste debatten skyldiga till vinklade förenklingar. Hon menar att de ekokritiska forskarnas slutsatser är klart överdrivna, när de hävdar att ekologisk mat skulle minska skördarna med 50 procent. Line Gordon menar att det mesta tyder på att ekologiskt odlade livsmedel har en positiv utveckling på jordbruket.

SVT

MER EKOLOGISKT ÄN NÅGONSIN

Ekoweb rapporterar att försäljningen av ekologiska och miljömärkta produkter ökade med 30 procent under första halvåret i år. Cecilia Ryegård, redaktör på Ekoweb, ser flera förklaringar till den positiva utvecklingen:

– Positiv mediebevakning, en stark hälsotrend och ett ökande intresse för livsmedlens betydelse för välbefinnandet och även ett ökat miljöintresse ligger bakom att ökningen blivit ännu större, och inte minst larmen för ett år sedan om bekämpningsmedelsrester i olika livsmedel.

En stor andel av den svenska eko-boomen utgörs av produkter som odlats och producerats i Sverige. Frukt, grönt, öl, vin, ägg, mejeriprodukter, barnmat och kött säljer särskilt bra.

Upphandling 24

MATKEDJA GÅR ÖVER TILL EKO-BANANER

Från och med 10 november är City Gross först av de stora svenska kedjorna med att sluta sälja konventionellt odlade bananer i samtliga butiker. Istället satsar man framöver på ekologiska bananer som är certifierade av KRAV och Fairtrade eller EU. Citygross framhåller att efterfrågan på ekologiskt ökat kraftigt. Kundernas ökade klimatmedvetenhet i kombination med att prisskillnaden jämfört med konventionellt odlade bananer planat ut ligger bakom.

– Intresset för ekologiska varor ökar kraftigt och vi tycker det är bra om vår banansatsning kan bidra till att stärka den trenden. Vi ser satsningen på ekologiska bananer som en viktig markering och planerar för fler liknande initiativ, säger Michael Riedel, färsksvaruchef på Bergendahls Food.

Dagens Handel

IKEA FASAR UT OHÅLLBAR PALMOLJA TILL 2017

Möbeljätten Ikea har tagit fram en ny policy som garanterar att all palmolja från regnskogs- och torvmarksområden ska bort ur produktionen senast år 2017.

– Ikeas beslut om att städa upp i produktionsledet när det gäller produkter som innehåller palmolja är en viktig seger för regnskogen och den biologiska mångfalden, säger Annika Jacobson, chef för Greenpeace Sverige.

Enligt miljöorganisationen finns det mesta av palmoljan som möbelbolaget använder i stearinljus och mat. I strategin ingår också att den palmolja som används ska vara spårbar genom hela produktionskedjan och att mänskliga

VÅTMARK GENERERAR MILJONER

En färsk rapport visar att en upprustad våtmark på Värmdö har genererat 20 miljoner kronor på bara ett halvår. Värmdö kommun och Världsnaturfonden WWF har undersökt våtmarkens ekosystemtjänster, alltså vilka värden som den nyrestaurerade våtmarken ger. De fyra miljoner som restaureringen kostade har redan nu, ett halvår senare, genererat värden för tjugo miljoner kronor. Då understryker rapporten ändå att det sannolikt är en underskattning. – Det är framför allt våtmarkens bidrag till fiskbeståndet samt rekreativsvärdet som gjort restaureringen av våtmarken så lönsam. Rekreativsvärdet beräknas generera värden för tio miljoner och fisken åtta miljoner kronor, säger Malin Åberg Aas (MP), kommunalråd Värmdö.

SVT

Grundläggande miljöutbildning - den 4 december 2014 och 19 februari 2015

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande. Seminariet ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

IPCC:s femte klimatrapport - risker och möjligheter för företag?

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av IPCC:s senaste klimatrapporter. Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För att prenumerera klicka på länken i huvudet.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus; romanus@ekosofia.se, eller 031 - 708 66 51.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg; magnus.ruberg@ekosofia.se eller 031 - 708 66 52.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång. Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod. Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg

För ytterligare information – www.ekosofia.se